

I a mi, de què em serveix tot això que m'expliquen a l'escola?

Les taules periòdiques, el llistat de verbs irregulars de llengua anglesa, els principals rius de Catalunya, el binomi de Newton... tots aquests coneixements estan, avui en dia, disponibles les 24 hores del dia en diferents formats a un doble-clic. **Els múltiples entorns d'aprenentatge, digitals i analògics, formals o informals, que són flexibles en el "què, com, quan i on", formen part de la nova ecologia de l'aprenentatge.** Davant d'aquest context, més que mai s'està obrint una escletxa entre el que els alumnes aprenen fora i amb el que es troben dins a l'escola. Com a conseqüència, els alumnes es pregunten: I a mi, tot això que m'expliquen a l'escola de què em serveix?

La resposta a aquesta pregunta no és gens senzilla ja que requereix plantejar-se primer què s'entén per un aprenentatge amb sentit i, després, com podem dotar de sentit i valor personal els aprenentatges des de l'escola. Cèsar Coll, catedràtic de Psicologia de la UB, afirma que la clau és entendre que dotar l'aprenentatge de sentit significa *"ajudar l'alumne a conèixer-se i a entendre's millor, a conèixer, entendre millor i actuar en i sobre la realitat en la qual està immers, com també projectar-se cap al futur construint plans d'acció i dibuixant escenaris que l'impliquen"*. Els alumnes estudiaran el binomi de Newton i li donaran sentit quan vegin la seva aplicació a la realitat i quan siguin capaços d'analitzar la seva transcendència en el futur, però també, quan descobreixin què diu sobre ells mateixos com a aprenents.

Pere Vergés, històricament molt lluny de la societat de la informació i la nova ecologia de l'aprenentatge, però immers

en les idees de renovació pedagògica de l'Escola Nova, ja posava l'alumne en el centre del procés d'aprenentatge. També concebia la importància del lligam de l'aprenentatge amb els interessos dels alumnes, de les seves emocions, de la seva realitat. En un dels seus assajos sobre pedagogia publicat a Garbí l'any 1962, Pere Vergés afirmava que *"ensenyar més bé o més malament, amb mètodes antics o amb mètodes moderns, és una qüestió de tècniques. Però entrar en el fons de l'ànima de l'infant, això ja és una altra cosa! Que totes les seves activitats, les seves aficions, els seus esbarjos; sobretot, el seu mateix treball, portin el goig i passin per aquest esperit amatent per les coses presents i alerta per al destí futur."* I afegeix que "en l'educació [...] el pitjor és la simulació", **entenent que els aprenentatges han de ser autèntics i reals i han de tenir sempre una implicació personal i social per a l'alumne amb l'objectiu d'aportar-li valor i sentit a la seva experiència.**

De fet, aquestes idees de Pere Vergés estan en sintonia amb el que defensa Coll: que el mitjà per dotar de sentit els aprenentatges és la personalització i que els elements essencials per garantir-lo són aprenentatges amb una forta base experimental i manipulativa, que tinguin un component vivencial relacionant l'emoció i cognició, que estiguin orientats per un objectiu d'aprenentatge personal i afavoreixin la reflexió de l'alumne sobre el seu propi procés d'aprenentatge.

Mirant enrere, donar sentit als aprenentatges dels alumnes ja va ser un dels objectius principals que configurava l'ideari pedagògic de l'Escola del Mar sota la direcció de Pere Vergés. I tal com ell deia "No és més culte qui sap més. No es tracta del nombre de coneixements adquirits, com si fos un inventari, sinó la densitat interior, de la reacció davant dels fets i dels interrogants. Del pensar, al saber pensar".

Fidels al llegat de Pere Vergés, les nostres escoles volen humanitzar l'aprenentatge i dotar-lo de significativitat. Per

això, posem atenció en l'alumne, als seus interessos, les seves destreses i dificultats, en lloc de pensar l'escola des de la perspectiva del mestre i dels continguts. De fet, el primer principi d'aprenentatge que regeix el nostre projecte diu que l'alumne és el protagonista actiu del procés d'aprenentatge i que l'organització de l'escola ha de girar al seu entorn. Des d'aquesta mirada, **la tríada didàctica alumne-professor-contingut es repensa: els professors són guies i orientadors que ajuden l'alumne a prioritzar continguts i informacions rellevants, que els recolzen en el seu creixement emocional i social, que potencien els seus trajectes individuals construïts des de l'autonomia i la reflexió crítica; el contingut s'ha de construir a través de l'aprenentatge actiu i l'experiència; i l'alumne és únic i interpreta i construeix el món des de la seva perspectiva personal.**

Aquesta construcció personal del coneixement permet als alumnes donar sentit no només al que aprenen, sinó també a allò que viuen: una societat digital, volàtil, líquida. El filòsof polonès Zygmunt Bauman afirma que les estructures i els valors socials no perduren en el temps, i les persones han de ser capaces d'adaptar-se a contextos diversos que canvien constantment. **Desenvolupar un criteri propi, una veu i una actitud crítica i una autonomia en l'aprenentatge són, doncs, les competències essencials que els alumnes han de desenvolupar per fer front a la postmodernitat.** Abans, però, els alumnes han de poder emocionar-se amb els aprenentatges, connectar els continguts apresos a l'escola amb el seu propi entorn personal i construir la seva identitat d'aprenent. Aquesta identitat li permetrà de convertir-se, al llarg de la seva vida, en un aprenent cada vegada més competent i, en conseqüència, en un ciutadà crític.

I encara que Pere Vergés no coneixia les problemàtiques de la societat líquida, afirmava que l'escola és un espai de desenvolupament personal, emocional i social, on cada alumne

ha seguir el seu propi trajecte d'aprenentatge. En les seves paraules, els alumnes han de descobrir "la seva manera de ser i, amb el temps, les seves aptituds i les seves manifestacions afectives, per poder canalitzar-les per al seu futur de forma específica i particular."